

JARNÍ KONFERENCE IFHP V MACAU

Každoroční jarní konference Mezinárodní federace pro bydlení a plánování (IFHP) se v roce 2006 konala koncem května v Macau v Čínské lidové republice. Neobvyklé místo konání s nádechem exotiky a neznáma přilákalo téměř stovku účastníků z 29 zemí, z nichž většina byla mimoevropských. Kupodivu nebyli zastoupeni plánovači z „kontinentální“ Číny, pouze z hostitelského města a Hong Kongu.

Vzhledem k odlehlosti Macaa a politickým změnám, kterými prochází, bude pro české čtenáře vhodné město několika větami představit. Macao leží

v ústí Perlové řeky a v posledních čtyřech staletích bylo portugalskou kolonií, rozkládající se na poloostrově, který hraničí s „kontinentální“ Čínou, a na ostrovech Taipa a Coloane. V současnosti žije v Macau zhruba půl milionu obyvatel. Od roku 1997 je Macao – stejně jako nedaleký Hong Kong – součástí ČLR se statutem zvláštní administrativní zóny. Tato zvláštnost spočívá v tom, že vláda ČLR slíbila ponechat politický a ekonomický status quo po dobu 50 let. V praxi to například znamená, že občané EU mohou přicestovat bez víz, zatímco kontinentální Číňané potřebují ke vstupu zvláštní povolení. Z hlediska ur-

banistického udiví Macao na první pohled dvěma věcmi: jsou to jednak mimořádně vysoké hustoty osídlení s vysokopodlažními obytnými mrakodrapy, jejichž kvalita bydlení je daleko za hygienickými limity platnými u nás, jednak zcela jednostranná orientace městské ekonomiky na zábavní průmysl. Macao je jediným místem v Číně, kde je povoleno provozovat kasina, a město funguje jako regionální Las Vegas pro celou oblast jihovýchodní Asie, protože ve většině zemí tohoto regionu je hazard zakázán. V současnosti je ve městě otevřeno 26 velkých kasin s doprovodnou infrastrukturou, další obří komplexy se hořečně staví. Kasina ve městě vytvářejí jakési enklávy, které téměř nekomunikují s okolím. Na první pohled je zřejmé, že město jako celek z nepochybně obrovských výnosů kasin příliš neprofituje. Staré koloniální centrum, které je zapsané jako památka UNESCO, vypadá s výjimkou hlavního náměstí a několika přilehlých ulic velmi omšele a celkově Macao postrádá eleganci, šarm a světovost blízkého Hong Kongu. Těsně za hranicí ležící město Zuhai, které je součástí volné ekonomické zóny v provincii Kanton, už dnes působí mnohem elegantnějším a dynamičtějším dojmem. Je tedy možné, že za několik málo let se Macao změní ve zcela bezvýznamné místo kdesi na periferii Číny, zvláště pokud stále liberálnější režim umožní provozování heren i jinde na svém území.

Téma kongresu „Inovace městského prostředí, využívání nových zdrojů“ nabídlo širokou škálu přednášek, které byly spíše obsahově než geograficky rozděleny do tří podskupin, popsanych v následujících odstavcích. Úvodní projev přednesl hlavní organizátor kongresu, JiangZhong Shen z hostitelského města.

První tematický okruh „Růst vytváří nové budoucí hodnoty: nová území, nová sídla, nové příležitosti“ byl zaměřen na velmi zajímavou, u nás bohužel nepoužitelnou metodu získávání nových území rozšiřováním

Foto © Jaromír Stejskal

Foto © Jaromír Stejskal

pevniny směrem do moře (land reclamation), což je v rychle rostoucích přímořských regionech jižní Asie zajímavá alternativa jak k rozšiřování zastavěného území na pevnině na úkor extravilánu, tak ke konceptu kompaktního, hustě osídleného města. Tato metoda je hojně využívána například právě v Macau, kde postupným zasypáváním úžiny mezi ostrovy Taipa a Coloane bylo získáno území pro nové letiště, řadu významných veřejných budov (např. obří sportovní halu The Dome) a samozřejmě i pro nová kasina. Obdobná metoda se používá i v řadě dalších východoasijských metropolí, řešících problém prudkého nárůstu obyvatel a vysokých hustot osídlení – např. Singapur, Tokio nebo Ósaka. Richard M. Raia z kalifornské firmy EDAA, působící v Číně, předvedl řadu zajímavých příkladů také z vnitrozemí Číny, kdy byla nová půda získána například na úkor neúrodných bažin nebo regulací toků velkých řek. Další příspěvky na toto téma přednesli Sai Peng Chui z Macaa, YingXun Lao z Kantonu, Manuel da Costa Lobo s velmi zajímavou přednáškou o proměnách favely Rocinha v Rio de Janeiru a Takashi Onishi z Tokia.

Druhé podtéma „Kultura a diverzita: diferenciace jako součást plánování“ se zabývalo fenoménem uchování tradičních hodnot architektury a veřejných prostranství v dynamicky se měnícím světě. Macao opět sloužilo jako skvělý příklad toho, jak míšení různých kultur a civilizací ovlivňuje jak fyzický vzhled města, tak způsob života jeho obyvatel. Nejen nové čtvrti a nové budovy, ale také péče o kulturní dědictví může sloužit k vyjádření kulturní identity a zdůraznění různorodosti a odlišnosti etnických skupin, které spolu ve městech žijí. Georgie Teodorescu z Německa zdůraznil v úvodní přednášce na toto téma úzký vztah mezi kvalitou architektonického/urbanistického návrhu, inovativností projektu a jeho ekonomickou úspěšností. K obdobným závěrům dospěli také další řečníci: Ursula von Petz z Německa, Francouz Claude Jacquier, Sako Musterd z Amsterdamu a Milica Grožđanić z Bělehradu.

Foto © Jaromír Stejskal

Foto © Jaromír Stejskal

Třetí tematický okruh „Zdraví a udržitelný rozvoj: města a jejich politiky bydlení“ zdůrazňoval skutečnost, že zdraví a udržitelný rozvoj jsou jedním z nejdůležitějších prvků rozvoje města, které jsou spojeny jak s budovami, tak s jejich okolím, tedy s místy, kde trávíme většinu svého života. Globální trend privatizace bydlení, jasně pozorovatelný od 80. let minulého století, výrazně ovlivňuje státní a regionální politiky bydlení a trh s nemovitostmi, zároveň ale také otevírá řadu nových otázek spjatých s kvalitou života a životním prostředím. Politika bydlení se musí zabývat velmi rozmanitými tématy od dlouhodobých cílů péče o zdraví populace po každodenní sousedské vztahy. Příklad rychle se rozvíjejícího, státem významně ovlivňovaného, avšak na tržních principech založeného modelu veřejného

bydlení popsali v úvodní přednášce Seong-Kyu Ha a Jong Nyeo Seo z Koreje. Další příspěvky přednesli Joao de Carvalhosa z Portugalska, Che-Ming Chiang z Tchaj-wanu, Bulharka Jiskra Dandolova, Rebecca Lai-har Chiu a Edward Ng, oba z Hong Kongu.

Přednášková část kongresu, která se odehrávala v moderním kulturním centru, byla doplněna mimořádně zajímavými exkurzemi, které se bohužel z vízových důvodů musely omezit pouze na území Macaa. Přestože celou konferenci provázelo nečekaně chladné a deštivé počasí, pečlivá příprava ze strany pořadatelů a komorní atmosféra konference vytvořily velmi příjemné a inspirativní prostředí.

*Ing. Jaromír Stejskal
Ústav územního rozvoje*